

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 394/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok, zastúpeného JUDr. Vladimírom Bajtošom, advokátska kancelária, Slovenskej jednoty 8, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 To 25/2017 z 20. septembra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Ružomberok (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Vladimírom Bajtošom, advokátska kancelária, Slovenskej jednoty 8, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 25/2017 z 20. septembra 2017 (ďalej len „namietané uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3 T 105/2016 z 26. januára 2017 v spojení s namietaným uznesením krajského súdu uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) a ods. 2 písm. a) a e) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere desiatich rokov. Dovolanie sťažovateľa podané voči namietanému uzneseniu bolo podľa ustanovení § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/22/2018 zo 16. mája 2018.

3. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu argumentuje, že *„aj keď musí akceptovať výrok o vine v jeho veci, nemôže sa stotožniť s uloženým trestom, ktorý je neprimeraný okolnostiam jeho prípadu a jeho osobe a teda nespravodlivý“*. V nadväznosti na to podrobne dôvodí: *„Ods. ██████████, podľa výsledkov vyšetrovania nebol častým porušovateľom zákona, bol to jeho druhý priestupok proti zákonu, i keď spáchaný v čase podmieneného odsúdenia. Nebol sústavným užívateľom drog, v čase vyšetrovania nebola zistená jeho závislosť na drogách, ani ich užívanie. Bol zamestnaný, pracoval, vzhľadom na jeho rodinné pomery bol odkázaný na to, aby zabezpečil seba vlastnou prácou, o čo sa usiloval. Podľa názoru sťažovateľa boli splnené podmienky na mimoriadne zníženie trestu, aby sa tak aspoň čiastočne zmiernila absolútne neprimeraná sankcia, uvedená v ustanovení § 172 ods. 1, 2 Trestného zákona. Trest bol uložený v medziach príslušnej trestnej sadzby, súdy však nevyužili zákonné možnosti zmiernenia uloženého trestu, ktoré by aspoň čiastočne zmiernili neprimeranú sankciu, ktorá je Trestným zákonom stanovená. Ako sťažovateľ tvrdím, že použité ustanovenie trestného zákona je nespravodlivé a odporujúce čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a už citovaného Dohovoru, teda medzinárodnej normy, k dodržiavaniu ktorej sa Slovenská republika prihlásila. ██████████ bol ako 23 ročný muž odsúdený na 10 rokov odňatia slobody s výkonom trestu v strednom stupni stráženia za to, že pri rutinnej kontrole jeho motorového vozidla v priestoroch tohto vozidla mal 288,74 gramov sušeného*

rastlinného materiálu rodu Cannabis (marihuana) v cene 2885,15 € Skutok bol ustálený, že tento materiál kúpil (v ČR), prevážal (do SR), prechovával nie že s nim obchodoval alebo inak ohrozoval niekoho iného. Vo všeobecnosti je táto droga považovaná za tzv. ľahkú drogu, v mnohých európskych krajinách došlo k čiastočnej alebo úplnej dekriminalizácii užívania tejto drogy (viď súčasnú úpravu v ČR). Aj v Slovenskej republike sa v čase odsúdenia [REDAKOVANÉ] začala spoločenská a politická diskusia o neprimeranosti trestania u nás za takýto druh trestnej činnosti. To vedie sťažovateľa k tomu, že namieta rozpor právnej úpravy § 172 Trestného zákona s čl. 6 Dohovoru, ktorým je Slovenská republika viazaná. Postih za tzv. drogovú trestnú činnosť je nediferencovaný, nerobí rozdiely medzi tzv. ľahkými a tvrdými drogami, formálne znaky neumožňujú súdom viac diferencovať medzi páchatelmi tejto trestnej činnosti. Napokon trestný postih za drogovú trestnú činnosť je absolútne nekompatibilný so sankciami ukladanými v iných štátoch Európskej únie. Je treba poukázať aj na nepomer medzi trestami za napr. drogovú trestnú činnosť, konkrétne sankcie uvedenej v § 172 ods.) e) Trestného zákona a inými druhmi trestnej činnosti (napr. proti životu a zdraviu). Je to vypuklé najmä v prípadoch, keď páchatel' neohrozuje okrem seba nikoho. Aj vo veciach druhovo rovnakých - § 171 až § 173 Trestného zákona je rozhodovanie súdov často rozdielne. Konkrétne aj Krajského súdu v Trenčíne a je to práve dôsledok malej možnosti diferencovať medzi páchatelmi týchto trestných činov.“

4. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu, predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie.

5. V závere sťažnosti súčasne sťažovateľ ústavnému súdu navrhuje, aby v prípade nekonštatovania porušenia jeho označených práv namietaným uznesením krajského súdu rozhodol nálezom, v ktorom konštatuje nesúlاد ustanovení § 171 až § 173 Trestného zákona s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

7. Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti, judikatúra ústavného súdu reflektujúca na rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54) v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010). V zmysle uvedeného preto ústavný súd neodmietol sťažnosť sťažovateľa ako oneskorene podanú a pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu, ktoré bolo napadnuté dovolaním sťažovateľa a dovolacím súdom posúdené ako neprípustné.

8. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti predostiera námietku porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným uznesením krajského súdu, kde v rámci prezentovanej argumentácie poukazuje na výšku uloženého trestu, pri ukladaní ktorého nevyužili konajúce sudy Trestným zákonom ponúkanú možnosť mimoriadneho zníženia trestu v zmysle ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ tak považuje výšku jemu uloženého trestu odňatia slobody za nespravodlivú a drakonickú, poukazujúc pritom na jednotlivé okolnosti súvisiace s jeho osobou, s charakterom spáchaného skutku, ako aj

na prebiehajúcu celospoločenskú diskusiu týkajúcu sa otázky primeranosti trestania drogovej trestnej činnosti týkajúcej sa tzv. ľahkých drog.

9. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

10. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti predostiera otázku spravodlivosti výšky trestu, ktorý mu bol uložený. Uznáva, že sa konajúce súdy pri ukladaní trestu v jeho prípade pohybovali v predpísaných zákonných mantineloch, zároveň však prezentuje celý rad okolností svedčiacich podľa neho o nespravodlivosti výšky uloženého trestu vymeraného podľa stanovenej trestnej sadzby, ktorú považuje v individuálnych okolnostiach svojho prípadu za drakonickú. Je toho názoru, že vymedzené okolnosti indikovali v jeho prípade potrebu uplatnenia inštitútu mimoriadneho zníženia trestu.

11. Ústavný súd vníma v spoločnosti rezonujúcu diskusiu na tému primeranosti trestania drogovej trestnej činnosti týkajúcej sa tzv. ľahkých drog. Súčasne však zdôrazňuje, že musí rešpektovať princíp del'by moci a úlohu súdov v právnom štáte. Chce poukázať na to, že rozhodnutie zákonodarcu kvalifikovať určitý druh konania ako trestný čin

a stanoviť šírku hraníc trestnoprávnej kriminalizácie určitých typov konania je prejavom trestnoprávnej politiky štátu, ktorá patrí do právomocí iných štátnych orgánov, odlišných od ústavného súdu. Rozhodovanie, ktoré drogy budú považované za nelegálne a či pri posudzovaní trestnosti nakladania s nimi bude zohľadňovaná diferenciácia na tzv. mäkké a tvrdé drogy, neprináleží ani všeobecným súdom a ani ústavnému súdu. Toto rozhodovanie patrí zákonodarcovi, ktorý je oprávnený na základe politickej vôle stanoviť trestné sadby pre jednotlivé skutkové podstaty. Všeobecné súdy nemôžu pri hodnotení závažnosti či spoločenskej nebezpečnosti posudzovaného trestného činu prekračovať vymedzený zákonný rámec, ktorý im stanovil zákonodarca. Ani ústavný súd nemôže byť tým, kto bude v každom jednotlivom prípade rozhodovať o tom, či je trestná sadzba stanovená v trestnom kódexe spravodlivá a primeraná. Takýmto spôsobom by sa totiž ústavný súd posunul do polohy zákonodarcu a neprípustne si uzurpoval jeho právomoci, čo je v príkrom rozpore so spomínaným princípom del'by moci (obdobne pozri uznesenie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1655/16 z 22. júna 2016).

12. V prípade s'ťažovateľa konajúce súdy odôvodnili výšku uloženého trestu najmä tým, že u neho nezistili poľahčujúce okolnosti, keďže sa s'ťažovateľ k spáchaniu trestného činu nepriznal a tento neoľutoval, v neposlednom rade aj okolnosťou, že pred jeho spáchaním nevedol riadny život, keďže sa skutku dopustil počas skúšobnej doby podmieneného odsúdenia za totožnú trestnú činnosť. Krajský súd v namietanom uznesení náležite interpretoval ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu, na ktoré sa s'ťažovateľ odvolával a vysvetlil, že je predpokladom pre aplikáciu tohto postupu existencia výnimočných okolností prípadu alebo mimoriadnych pomerov páchatel'a, či už osobných alebo rodinných, prítomných v čase ukladania trestu. Podľa vyjadrenia krajského súdu takéto zákonom predpokladané výnimočné okolnosti prípadu ani mimoriadne pomery s'ťažovateľa zistené neboli. Takto vyhodnotenú okolnosť tak viedli krajský súd k záveru o nesplnení predpokladov pre mimoriadne zníženie trestu. S'ťažovateľovi tak bol uložený trest na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby.

13. Ústavný súd konštatuje, že právne závery konajúcich súdov, o ktoré sa opiera výrok rozhodnutia o uloženom treste, vychádzajú z aplikácie relevantnej právnej úpravy, pričom korešpondujú so skutkovými zisteniami, tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle,

ale komplexného zhodnotenia všetkých okolností významných pre rozhodovanie o výške uloženého trestu.

14. Ústavný súd dospel k záveru, že účinky uplatnenej právomoci vo veci rozhodujúceho krajského súdu v danom prípade sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených článkov ústavy a dohovoru, preto sťažnosť v danej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Sťažovateľ v závere sťažnosti predostrel ústavnému súdu aj alternatívny návrh, pokiaľ ústavný súd nekonštatuje porušenie ním označených práv namietaným uznesením krajského súdu, a to návrh na vyslovenie nesúladu ustanovení § 171 až § 173 Trestného zákona s čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd poukazuje na príslušnú ustanovenia zákona o ústavnom súde, a síce ustanovenia § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanoveniami § 18 ods. 1 písm. a) až g) zákona o ústavnom súde, ktoré taxatívne vymedzujú okruh aktívne procesne legitimovaných subjektov, ktoré môžu iniciovať konanie o súlade právnych predpisov podľa ustanovení § 37 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde. Sťažovateľ medzi tento okruh taxatívne stanovených subjektov nepatrí. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj danú časť sťažnosti sťažovateľa odmietol, pretože bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

16. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2018